COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 9.7.2019
COM(2019) 311 final

# RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

## cu privire la punerea în aplicare a Directivei 2014/62/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind protecția prin măsuri de drept penal a monedei euro și a altor monede împotriva falsificării și de înlocuire a Deciziei-cadru 2000/383/JAI a Consiliului

# 1. Introducere

## 1.1. Contextul

Directiva 2014/62/UE[1] (denumită în continuare „directiva”) privind protecția prin măsuri de drept penal a monedei euro și a altor monede împotriva falsificării a fost adoptată la 15 mai 2014. Statele membre au trebuit să asigure intrarea în vigoare, până la 23 mai 2016, a măsurilor naționale necesare pentru a se conforma directivei.

Directiva a fost adoptată în temeiul articolului 83 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, care prevede temeiul juridic pentru stabilirea unor *„norme minime cu privire la definirea infracțiunilor și a sancțiunilor în domenii ale criminalității de o gravitate deosebită de dimensiune transfrontalieră ce rezultă din natura sau impactul acestor infracțiuni ori din nevoia specială de a le combate pornind de la o bază comună”*.

Directiva înlocuiește Decizia-cadru 2000/383/JAI a Consiliului[2] (denumită în continuare „decizia-cadru”) privind consolidarea, prin sancțiuni penale și de altă natură, a protecției împotriva falsificării, cu ocazia introducerii monedei euro.

Decizia-cadru avea ca scop completarea, pe teritoriul Uniunii Europene, a dispozițiilor Convenției de la Geneva din 1929. Convenția de la Geneva stabilește norme menite să asigure faptul că pentru infracțiunile de falsificare pot fi impuse sancțiuni penale severe și alte sancțiuni și conține, de asemenea, norme privind jurisdicția și cooperarea. Între timp, după ratificarea Convenției de la Geneva, convenită la 20 aprilie 1929, legislațiile naționale împotriva falsificării de monedă au fost armonizate într-o anumită măsură.

## 1.2. Scopul și principalele elemente ale directivei

Directiva completează și facilitează aplicarea Convenției de la Geneva de către statele membre, în timp ce se bazează pe decizia-cadru pe care o actualizează cu dispoziții suplimentare privind nivelul sancțiunilor, privind instrumentele de anchetă și privind analiza, identificarea și detectarea bancnotelor și monedelor euro falsificate în cursul procedurilor judiciare.

Danemarca și Regatul Unit nu au participat la adoptare și nu fac obiectul aplicării directivei, în conformitate cu Protocolul 22 și, respectiv, 21. Irlanda a aderat la directivă.

Directiva nu este aplicabilă numai monedei euro, ci și altor monede, în timp ce unele dintre elementele sale sunt aplicabile numai monedei euro [articolul 8 alineatul (2) și articolul 10].

Principalele elemente ale directivei sunt următoarele:

[1] JO L 151, 21.5.2014, p. 1.
[2] JO L 140, 14.6.2000, p. 1.

- incriminarea, în principiu, a trei tipuri de fapte, și anume „producerea”, „distribuirea” și „actele preparatorii”, precum producerea elementelor de securitate (articolul 3);
- dispozițiile privind sancțiunile, care introduc o pedeapsă maximă de cel puțin cinci ani pentru distribuire și o pedeapsă maximă de cel puțin opt ani pentru producerea de monedă falsă (articolul 5);
- principiul teritorialității și jurisdicția extrateritorială (articolul 8);
- dispoziția care obligă statele membre să prevadă posibilitatea utilizării anumitor instrumente de anchetă (articolul 9);
- dispoziția care obligă statele membre să garanteze că centrele naționale de analiză (NAC) și centrele naționale de analiză a monedelor (CNAC) pot examina falsurile de monedă euro, de asemenea, în cursul procedurilor judiciare, în scopul depistării altor falsuri (articolul 10).

## 1.3. Domeniul de aplicare al raportului

Raportul evaluează aplicarea directivei în conformitate cu articolul 12 din directivă, care prevede obligația Comisiei de a prezenta Parlamentului European și Consiliului un raport de evaluare a măsurii în care statele membre au adoptat măsurile necesare pentru a se conforma directivei.

Descrierea și analiza din prezentul raport se bazează în principal pe informațiile furnizate Comisiei de statele membre prin intermediul notificării măsurilor naționale de transpunere a directivei[3].

Raportul se concentrează asupra măsurilor pe care statele membre le-au adoptat până în prezent în vederea punerii în aplicare a directivei printr-o transpunere în dreptul lor național. Raportul evaluează dacă statele membre au pus în aplicare directiva în termenul specificat și dacă legislația națională atinge obiectivele și îndeplinește cerințele directivei.

La momentul elaborării prezentului raport, toate statele membre au notificat transpunerea, cu excepția Irlandei.

# 2. Evaluare generală

Obiectivul principal al Comisiei este de a se asigura că toate statele membre transpun cerințele directivei în dreptul lor național cu scopul de a garanta că există măsuri de drept penal eficace și eficiente care protejează moneda euro și orice altă monedă a cărei circulație este autorizată legal, în mod adecvat în toate statele membre.

[3] După expirarea termenului de transpunere, stabilit la 23 mai 2016, au existat nouă state membre care fie nu comunicaseră nicio măsură de transpunere, fie comunicaseră doar o transpunere parțială. Astfel, Comisia a transmis acestor state membre scrisori de punere în întârziere, fie pentru necomunicare, fie pentru comunicare parțială.

Comisia a început să evalueze dacă măsurile naționale sunt conforme cu directiva de îndată ce acestea au fost comunicate de către statele membre.

Majoritatea statelor membre au transpus, într-o manieră conformă, articolele 3 și 4 din directivă privind incriminarea anumitor infracțiuni, dispozițiile articolului 5 privind sancțiunile, care introduc o pedeapsă maximă de cel puțin cinci ani pentru distribuire și o pedeapsă maximă de cel puțin opt ani pentru producerea de monedă falsă, precum și dispozițiile articolului 9, care obligă statele membre să prevadă posibilitatea utilizării anumitor instrumente de anchetă.

Cu toate acestea, au fost observate o serie de probleme recurente în materie de transpunere:

- În ceea ce privește articolul 3 alineatul (1) litera (d) din directivă referitor la actele preparatorii, acestea nu au fost transpuse în dreptul național ca infracțiuni de sine stătătoare (*sui generis*). În schimb, într-o serie de state membre, actele preparatorii au fost considerate drept tentative de infracțiuni care vizează producerea. Acest lucru ar presupune că intenția de a săvârși infracțiunea de producere este un element constitutiv suplimentar al actelor preparatorii. Cu toate acestea, directiva nu impune acest element.
- O altă problemă recurentă, mai puțin frecventă, dar importantă, survine în ceea ce privește transpunerea articolului 5 din directivă privind nivelul minim al sancțiunilor maxime pentru infracțiunile definite la articolele 3 și 4. Unele state membre au stabilit – contrar directivei – categorii separate de forme minore sau neagravate ale infracțiunilor definite la articolele 3 și 4 din directivă, caz în care sancțiunile au rămas sub nivelul impus de directivă.
- În plus, marea majoritate a statelor membre a căror monedă este euro nu au transpus articolul 8 alineatul (2) litera (b) din directivă, care obligă statele membre a căror monedă este euro să stabilească jurisdicția în cazurile în care bancnotele sau monedele euro false au fost detectate pe teritoriul lor, dar infracțiunile definite la articolele 3 și 4 sunt comise în afara teritoriului lor.
- De asemenea, majoritatea statelor membre nu au transpus în mod adecvat articolul 10 din directivă referitor la transmiterea monedei false confiscate către centrul național de analiză (NAC)/centrul național de analiză a monedelor (CNAC). În special, întârzierile în transmiterea eșantioanelor falsificate, identificarea autorității obligate să le transmită și scopul transmiterii (pentru a analiza, a identifica și a detecta alte falsuri de monedă) au fost adesea transpuse în mod necorespunzător.
- Articolul 11 din directivă, referitor la statistici, nu a fost transpus deloc în aproape toate statele membre;

Având în vedere problemele legate de conformitate menționate anterior și cele menționate la secțiunea 3, Comisia va lua toate măsurile adecvate, inclusiv, dacă este cazul, inițierea procedurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor în temeiul articolului 258 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, pentru a asigura conformitatea cu directiva pe întreg teritoriul Uniunii Europene.

În secțiunea 3 există o evaluare cu privire la problemele de transpunere care vizează numai elementele dispoziției în sine. Problemele indirecte de transpunere care apar în ceea ce privește dispozițiile cu trimiteri încrucișate, cum ar fi trimiterea la articolul 3, care figurează în articolele 4 și 5, sunt abordate în cadrul dispozițiilor cu trimiteri încrucișate.

# 3. Puncte de evaluare specifice

## 3.1. Definiții (articolul 2)

Articolul 2 definește termenii „monedă" și „persoană juridică" în sensul directivei. Toate statele membre respectă definițiile acestor termeni. În cazul în care, în dreptul național, nu există definiții explicite, în legislația națională este utilizat termenul „monedă" sau „bani". Mai multe state membre utilizează termenul „bani", în loc de „monedă". În mod similar, în ceea ce privește termenul „persoană juridică", acest concept există în toate statele membre, iar dreptul național al majorității statelor membre definește explicit acest termen. Majoritatea statelor membre exclud în mod explicit statele, organismele publice care își exercită prerogativele de putere publică și organizațiile internaționale publice din definiția unei „persoane juridice", în conformitate cu directiva.

## 3.2. Infracțiuni (articolul 3)

Articolul 3 obligă statele membre să asigure incriminarea celor trei tipuri principale de infracțiuni, dacă acestea sunt săvârșite cu intenție:

1) Infracțiuni de „producere": Articolul 3 alineatul (1) litera (a) - acțiunea frauduloasă de fabricare sau alterare de monedă.
2) Infracțiuni de „distribuire": Articolul 3 alineatul (1) litera (b) - punerea în circulație frauduloasă de monedă falsă; și (c) - importul, exportul, transportul, primirea sau procurarea de monedă falsă cu scopul de a o pune în circulație și știind că este falsă.
3) Acte „preparatorii": Articolul 3 alineatul (1) litera (d) - fabricarea, primirea, procurarea sau deținerea de (i) mijloace adaptate în mod specific fabricării sau alterării de monedă sau (ii) elemente de securitate.

Dreptul național al tuturor statelor membre prevede intenția de a săvârși o infracțiune în temeiul directivei. Directiva nu impune statelor membre să incrimineze infracțiunile săvârșite din neglijență. Dreptul național al niciunui stat membru nu include infracțiunile descrise în directivă care au fost săvârșite din neglijență.

### 3.2.1. Infracțiunile de producere – articolul 3 alineatul (1) litera (a)

Articolul 3 alineatul (1) litera (a) prevede că acțiunea frauduloasă de fabricare sau alterare de monedă, indiferent de mijlocul folosit, este incriminată ca infracțiune.

Majoritatea statelor membre au transpus această dispoziție într-o manieră conformă. Majoritatea statelor membre nu au transpus în mod explicit formularea din directivă: pentru primul element, „fabricare”, s-au utilizat următoarele sinonime: falsifică, contraface, emite monedă falsă, produce, imită și reproduce. Elementul „alterare” a fost, în unele cazuri, transpus sub forma: falsifică, contraface. În unele cazuri, s-a utilizat doar un singur termen general, care cuprinde ambele acțiuni, precum falsificarea, fabricarea.

Unele state membre au adăugat, la elementele constitutive ale legislației penale naționale, un element de intenție directă pentru acțiuni ulterioare. Aceste state membre prevăd – alături de falsificarea de monedă – intenția de „a pune în circulație moneda falsă ca autentică și nealterată”, de „a pune în circulație (moneda falsă) ca autentică sau valabilă”, de „a o transmite ca mijloc legal de plată”, de „a pune în circulație (moneda falsă)”, de „a o utiliza ca aparent legitimă și autentică”, de „a o pune în circulație” și de „punere în circulație”.

Au fost identificate două probleme de transpunere: un stat membru a incriminat doar valorile ridicate ale monedei false (o valoare de 10 ori mai mare decât salariul minim lunar în statul membru respectiv). Un alt stat membru a incriminat alterarea monedei doar în cazul în care acest lucru are drept rezultat o valoare mai mare.

### 3.2.2. Infracțiunile de distribuire — articolul 3 alineatul (1) litera (b)

În conformitate cu articolul 3 alineatul (1) litera (b), punerea în circulație frauduloasă de monedă falsă este incriminată ca infracțiune atunci când este săvârșită cu intenție.

Majoritatea statelor membre au transpus această dispoziție a directivei. În multe state membre, terminologia utilizată în legislația de transpunere diferă ușor de cea din directivă: în loc de termenul „punere în circulație”, se utilizează frecvent termenul „introducere în circulație”. Alte state membre au utilizat termenii „se ocupă cu” și „distribuie”, „transferă” sau „utilizează”.

Probleme de transpunere apar în două state membre: un stat membru limitează incriminarea la cazurile în care moneda falsă este pusă în circulație, iar autorul știe că a procurat monedă falsă, înainte de a o pune în circulație. Aceasta este o condiție suplimentară ce limitează domeniul de aplicare al dispoziției, care, de asemenea, nu poate fi justificată ca făcând obiectul opțiunii prevăzute la articolul 5 alineatul (5). Într-un alt stat membru, incriminarea este condiționată de valoarea falsurilor distribuite, care trebuie să fie de cel puțin 10 salarii minime.

### 3.2.3. Infracțiunile de distribuire — articolul 3 alineatul (1) litera (c)

În conformitate cu articolul 3 alineatul (1) litera (c), importul, exportul, transportul, primirea sau procurarea de monedă falsă cu scopul de a o pune în circulație și știind că este falsă, este incriminat (incriminată) ca infracțiune atunci când este săvârșit (săvârșită) cu intenție.

Marea majoritate a statelor membre au transpus această dispoziție. Numeroasele elemente ale dispoziției nu sunt transpuse întotdeauna în mod literal sau explicit. Mai degrabă, în multe

situații, se utilizează un limbaj diferit sau o terminologie mai largă, care cuprinde mai multe dintre acțiunile individuale descrise în directivă.

Probleme de conformitate apar în trei state membre, unde elemente precum importul, exportul, primirea și procurarea nu sunt deloc acoperite.

Cerința privind săvârșirea faptei „știind că [moneda] este falsă” a fost transpusă în mod explicit în două state membre. În celelalte state membre, acest element este dedus din contextul mai larg, ținând seama și de dispozițiile generale ale dreptului penal național.

### 3.2.4. Actele preparatorii — articolul 3 alineatul (1) litera (d)

În conformitate cu articolul 3 alineatul (1) litera (d), fabricarea frauduloasă, primirea, procurarea sau deținerea de (i) instrumente, obiecte, programe de calculator, date informatice și orice alt mijloc adaptat în mod specific fabricării sau alterării de monedă; sau (ii) elemente de securitate, precum holograme, filigrane sau alte elemente ale monedei care servesc la protecția împotriva falsificării sunt incriminate ca infracțiuni atunci când sunt săvârșite cu intenție.

Directiva impune ca actele preparatorii prevăzute la articolul 3 alineatul (1) litera (d) să fie transpuse ca infracțiuni de sine stătătoare, ceea ce înseamnă că nu pot să facă obiectul unei dispoziții generale privind complicitatea, tentativa sau instigarea ori prin referire la principalele infracțiuni prevăzute la articolul 3 din directivă. 12 state membre nu au transpus niciuna dintre infracțiunile enumerate la articolul 3 alineatul (1) litera (d) din directivă ca infracțiuni de sine stătătoare, dar impun, de asemenea, săvârșirea principalelor infracțiuni de producere și de distribuire prevăzute la articolul 3. Un stat membru nu a transpus deloc articolul 3 alineatul (1) litera (d).

În ceea ce privește „fabricarea frauduloasă, primirea, procurarea sau deținerea”, au fost înregistrate probleme în două state membre, deoarece, în unul dintre cazuri, elementele „primirea și procurarea” nu sunt pe deplin acoperite de termenul „procurarea pentru sine”, iar în al doilea caz, aceste elemente nu sunt menționate deloc în legislația națională și nu ar putea fi deduse.

Pe lângă faptul că nu au transpus articolul 3 alineatul (1) litera (d) din directivă ca infracțiuni de sine stătătoare, unele state membre se confruntă cu alte probleme referitoare la articolul 3 alineatul (1) litera (d) punctul (i).

### 3.2.5. Utilizarea de instalații legale – articolul (3) alineatul (2)

În conformitate cu articolul 3 alineatul (2), răspunderea penală pentru faptele menționate la articolul 3 alineatul (1) literele (a), (b) și (c) este extinsă la cazurile în care, pentru fabricarea de monedă, sunt utilizate instalații sau materiale legale, dar drepturile sau condițiile în care autoritățile competente pot emite bancnote sau monede nu au fost respectate.

Deși majoritatea statelor membre au transpus această dispoziție, în mare parte în mod explicit, patru state membre nu au transpus această dispoziție. O serie de măsuri naționale de transpunere ale altor state membre sunt neclare, deoarece nu se face nicio referire la

nerespectarea drepturilor sau a condițiilor în care autoritățile competente pot emite bancnote ori monede sau nu există referire la toate faptele menționate la articolul 3 alineatul (1) literele (a), (b) și (c) din directivă. Unele state membre – contrar directivei – limitează răspunderea penală la faptele persoanelor care sunt autorizate să producă monedă legală.

### 3.2.6. Bancnotele și monedele care încă nu au fost emise – articolul 3 alineatul (3)

În conformitate cu articolul 3 alineatul (3), toate tipurile de fapte menționate la articolul 3 alineatele (1) și (2) din directivă sunt incriminate și în ceea ce privește bancnotele și monedele care încă nu au fost emise, dar sunt destinate circulației ca mijloc legal de plată.

Majoritatea statelor membre au transpus această dispoziție, în mare parte în mod explicit. Cinci state membre nu au transpus deloc această dispoziție.

## 3.3. Instigare, complicitate și tentativă (articolul 4)

Articolul 4 alineatul (1) prevede incriminarea instigării și a complicității în legătură cu toate infracțiunile menționate la articolul 3 din directivă.

În conformitate cu articolul 4 alineatul (2), și tentativa este incriminată ca infracțiune, dar numai în ceea ce privește infracțiunile de producere și de distribuire, deci nu și în cazul actelor preparatorii.

Dispozițiile generale ale codurilor penale din majoritatea statelor membre respectă aceste cerințe. Câteva state membre au introdus o trimitere specifică pentru a incrimina tentativa în cadrul fiecărei infracțiuni individuale descrise în directivă.

## 3.4. Sancțiuni aplicabile persoanelor fizice (articolul 5)

Articolul 5 alineatul (1) obligă statele membre să asigure sancțiuni penale eficace, proporționale și disuasive pentru toate formele de infracțiuni prevăzute la articolele 3 și 4 din directivă.

În temeiul articolului 5 alineatul (2), infracțiunile menționate la articolul 3 alineatul (1) litera (d) (**acte preparatorii**), la articolul 3 alineatul (2) și la articolul 3 alineatul (3), implicând fapte menționate la articolul 3 alineatul (1) litera (d), sunt pasibile de o pedeapsă maximă care prevede privarea de libertate.

În temeiul articolului 5 alineatul (3), infracțiunile menționate la articolul 3 alineatul (1) litera (a) (**infracțiuni de producere**) și la articolul 3 alineatul (3), implicând fapte menționate la articolul 3 alineatul (1) litera (a), sunt pasibile de o pedeapsă maximă de privare de libertate de cel puțin opt ani.

În temeiul articolului 5 alineatul (4), infracțiunile menționate la articolul 3 alineatul (1) literele (b) și (c) (**infracțiuni de distribuire**) și la articolul 3 alineatul (3), implicând fapte

menționate la articolul 3 alineatul (1) literele (b) și (c), sunt pasibile de o pedeapsă maximă de privare de libertate de cel puțin cinci ani.

### 3.4.1. Sancțiuni eficace, proporționale și disuasive – articolul 5 alineatul (1)

Conformitatea cu articolul 5 alineatul (1) a fost măsurată în raport cu:

a) nivelul sancțiunilor pentru infracțiuni echivalente, cum ar fi falsificarea mijloacelor de plată, altele decât numerarul, sau spălarea banilor;
b) alte tipuri de infracțiuni din dreptul național respectiv, care prevăd același nivel de sancțiuni.

Toate statele membre au respectat aceste criterii generale de evaluare. Cu toate acestea, sancțiunile eficace, proporționale și disuasive prevăzute de directivă impun, de asemenea, respectarea nivelului sancțiunilor definit la articolul 5 alineatele (2)-(4).

### 3.4.2. Pedeapsa maximă care prevede privarea de libertate pentru actele preparatorii – articolul 5 alineatul (2)

Aproape toate statele membre au prevăzut privarea de libertate ca sancțiune pentru actele preparatorii.

### 3.4.3. Sancțiuni maxime de cel puțin opt ani – articolul 5 alineatul (3)

În ceea ce privește articolul 5 alineatul (3) (infracțiuni de producere), 13 state membre au transpus în mod corect directiva, adică aceste state membre au prevăzut în dreptul național o pedeapsă maximă de privare de libertate de cel puțin opt ani pentru unele dintre cazurile prevăzute de directivă.

Probleme de transpunere apar într-o serie de state membre care prevăd o pedeapsă maximă de cel puțin opt ani numai pentru formele „grave” de infracțiune de producere și/sau care prevăd pedepse maxime sub opt ani pentru cazurile „minore” și/sau pentru cazurile unde se aplică circumstanțe atenuante. În unele dintre aceste state membre există definiții pentru ceea ce reprezintă un caz „grav” sau „minor”, respectiv pentru cazul în care se aplică circumstanțe atenuante, iar în alte state membre nu există astfel de definiții. În orice caz, directiva nu limitează pedeapsa maximă de opt ani numai la anumite categorii (grave sau care nu sunt minore) ale infracțiunilor menționate la articolul 5 alineatul (3).

### 3.4.4. Sancțiuni maxime de cel puțin cinci ani – articolul 5 alineatul (4)

În ceea ce privește articolul 5 alineatul (4) (infracțiuni de distribuire), 11 state membre au respectat dispoziția, adică au prevăzut o pedeapsă maximă de privare de libertate de cinci ani pentru infracțiunile de distribuire menționate.

Într-o serie de state membre, apar probleme de transpunere similare cu cele descrise mai sus, în legătură cu articolul 5 alineatul (3): unele state membre prevăd pedepse maxime de privare de libertate mai mici de cinci ani sau prevăd pedepse de privare de libertate mai mici de cinci ani pentru cazuri „minore” sau „de foarte mică importanță” ori cu circumstanțe „atenuante”. Unul dintre statele membre aplică o pedeapsă maximă de privare de libertate mai mică de cinci ani pentru infracțiuni legate de distribuirea de monede metalice false, nivelul cel mai scăzut al sancțiunilor fiind de maximum șase luni sau o amendă și o pedeapsă maximă de privare de libertate de un an. Unul dintre statele membre nu prevede o pedeapsă de privare de libertate pentru primirea de monedă falsă.

### 3.4.5. Clauza opțională (moneda a fost primită fără a se cunoaște faptul că este falsă/ a fost transmisă cunoscându-se acest fapt) – articolul 5 alineatul (5)

În conformitate cu articolul 5 alineatul (5), în ceea ce privește infracțiunile menționate la articolul 3 alineatul (1) litera (b) (infracțiuni de distribuire), statele membre pot să prevadă sancțiuni penale eficace, proporționale și disuasive, altele decât cele menționate la articolul 5 alineatul (4), inclusiv amenzi și privare de libertate, dacă moneda falsă a fost primită fără a se cunoaște faptul că este falsă, dar a fost transmisă cunoscându-se acest fapt. 18 state membre au utilizat această opțiune.

În rândul statelor membre care au aplicat această opțiune, pot fi aplicate diverse sancțiuni în locul celor impuse la alineatul (4), cum ar fi diferite pedepse (mai mici) de privare de libertate, amenzi sau alte forme de restricții.

## 3.5. Răspunderea persoanelor juridice (articolul 6)

Articolul 6 alineatul (1) prevede obligația statelor membre de a se asigura că poate fi angajată răspunderea persoanelor juridice pentru infracțiunile menționate la articolele 3 și 4, dacă acestea au fost săvârșite în beneficiul lor de către persoane care dețin anumite responsabilități în cadrul entității juridice respective, și anume:

a) o împuternicire din partea persoanei juridice respective
b) o competență de a lua decizii în numele persoanei juridice respective
c) o competență de exercitare a controlului în cadrul persoanei juridice respective.

Articolul 6 alineatul (2) prevede răspunderea persoanei juridice și atunci când lipsa supravegherii sau a controlului din partea unei persoane menționate la articolul 6 alineatul (1) a făcut posibilă săvârșirea unei infracțiuni menționate la articolele 3 și 4.

Articolul 6 alineatul (3) prevede că răspunderea penală a unei persoane juridice nu exclude răspunderea penală a unei persoane fizice care a săvârșit o infracțiune menționată la articolele 3 și 4.

### 3.5.1. Răspunderea persoanelor juridice – articolul 6 alineatul (1)

Toate statele membre dispun de sisteme care asigură faptul că poate fi angajată răspunderea persoanelor juridice pentru aceste infracțiuni.

Marea majoritate a statelor membre au limitat răspunderea penală a persoanelor juridice la infracțiuni comise de persoane care dețin anumite responsabilități în cadrul entității juridice, în conformitate cu directiva. În timp ce o serie de state membre au transpus directiva în mod literal sau aproape literal, altele – în loc să descrie responsabilitățile – au ales să descrie pozițiile și funcțiile din cadrul entității juridice (cum ar fi administrator, membru al consiliului de administrație sau al organismului statutar, înalt funcționar sau o altă funcție similară). În aceste cazuri, în conformitate cu dreptul național respectiv, pozițiile relevante sunt asociate cu un drept sau cu o competență de a reprezenta persoana juridică, respectiv de a lua decizii și de a exercita controlul în cadrul persoanei juridice.

Un număr restrâns de state membre au ales termeni foarte generali, precum „conducători", „persoane responsabile", „persoane care acționează în numele persoanei juridice" sau au aplicat o „doctrină a atribuirii rezonabile" pentru a stabili răspunderea persoanelor juridice.

### 3.5.2. Răspunderea penală a persoanelor juridice în cazuri de lipsă a supravegherii sau a controlului – articolul 6 alineatul (2)

Majoritatea statelor membre au transpus articolul 6 alineatul (2).

### 3.5.3. Răspunderea penală a persoanelor juridice, care nu exclude răspunderea persoanelor fizice – articolul 6 alineatul (3)

Marea majoritate a statelor membre au transpus articolul 6 alineatul (3).

## 3.6. Sancțiuni pentru persoanele juridice (articolul 7)

Articolul 7 prevede că membre stabilesc sancțiuni eficace, proporționale și disuasive pentru persoanele juridice, care includ amenzi penale sau de altă natură. Statele membre pot să prevadă alte sancțiuni nepecuniare. Articolul conține, la literele (a)-(e), opțiuni neexhaustive pentru astfel de sancțiuni suplimentare.

Conformitatea cu articolul 7 a fost măsurată în raport cu:

a) nivelul sancțiunilor pentru infracțiuni echivalente, cum ar fi falsificarea mijloacelor de plată, altele decât numerarul, sau spălarea banilor;
b) alte tipuri de infracțiuni din dreptul național respectiv, care prevăd același nivel de sancțiuni.

În ceea ce privește litera (a), nivelul sancțiunilor pentru infracțiuni echivalente ar trebui să se încadreze în categoria aferentă infracțiunilor de falsificare prevăzute de directivă. În ceea ce

privește litera (b), infracțiunile care prevăd același nivel de sancțiuni ca și infracțiunile de falsificare prevăzute de directivă ar trebui să fie echivalente sau similare cu infracțiunile de falsificare în ceea ce privește gravitatea sau pericolul pentru bunurile sau interesele publice.

Acolo unde – cum este cazul majorității statelor membre – nivelul amenzilor nu a fost legat de beneficiul infracțiunii sau de cifra de afaceri a entității juridice și acolo unde nivelul amenzilor a fost considerat scăzut, au fost luate în considerare sancțiunile opționale. Acolo unde în dreptul național respectiv au fost prevăzute sancțiuni cumulative suplimentare, altele decât amenzile (de exemplu, excluderea de la dreptul de a primi beneficii publice, lichidarea judiciară etc.), sistemul de sancțiuni din statul membru respectiv a fost, în principiu, considerat ca fiind în conformitate cu cerințele directivei.

Marea majoritate a statelor membre au transpus articolul 7 din directivă în raport cu aceste criterii. Numai un stat membru nu a stabilit o legătură între nivelul amenzilor și beneficiul obținut prin infracțiune și nu a prevăzut sancțiuni cumulative, altele decât amenzile.

## 3.7. Jurisdicție (articolul 8)

Articolul 8 alineatul (1) obligă statele membre să își stabilească jurisdicția în privința infracțiunilor prevăzute la articolele 3 și 4, în conformitate cu:

a) principiul teritorialității (infracțiuni săvârșite, în totalitate sau în parte, pe teritoriul statului membru);
b) principiul personalității active (infracțiuni săvârșite de un resortisant al statului membru).

Articolul 8 alineatul (2) prevede jurisdicția extrateritorială și obligă statele membre a căror monedă este euro să își stabilească jurisdicția și atunci când infracțiunea este comisă în străinătate, cel puțin în cazurile în care infracțiunea se referă la moneda euro și în care

a) autorul infracțiunii este găsit pe teritoriul statului membru respectiv și nu este extrădat
b) moneda falsă a fost descoperită pe teritoriul statului membru respectiv.

Articolul 8 alineatul (2) al doilea paragraf prevede că, în ceea ce privește infracțiunile de producere [articolul 3 alineatul (1) litera (a)] și infracțiunile legate de infracțiunile de producere [prevăzute la articolul 3 alineatele (2) și (3) și la articolul 4], aceste state membre se asigură că jurisdicția lor extrateritorială nu este condiționată de incriminarea faptelor în locul unde sunt comise.

### 3.7.1. Principiul teritorialității – articolul 8 alineatul (1) litera (a)

Toate statele membre au instituit principiul teritorialității astfel cum este prevăzut la articolul 8 alineatul (1) litera (a) prin dispoziții generale explicite potrivit cărora infracțiunile săvârșite în totalitate pe teritoriul lor intră sub jurisdicția acestora. Dreptul național al majorității statelor membre conține dispoziții explicite care extind jurisdicția și la infracțiunile săvârșite

„în parte” pe teritoriul național. În alte state membre, fără a se face distincția între „în totalitate” sau „în parte”, s-ar putea deduce acoperirea ambelor variante.

Aproape toate statele membre au transpus în mod corect principiul personalității active, astfel cum este prevăzut la articolul 8 alineatul (1) litera (b). În general, statele membre impun ca autorul infracțiunii să fie un resortisant al lor în momentul săvârșirii infracțiunii. Unele state membre își extind jurisdicția și asupra persoanelor care și-au dobândit cetățenia după săvârșirea infracțiunii.

Probleme cu privire la articolul 8 alineatul (1) litera (a) apar, de exemplu, atunci când, în conformitate cu legislația de transpunere, faptele săvârșite în parte pe teritoriul național sunt excluse din jurisdicția națională în cazul în care autorul infracțiunii se află în străinătate.

### 3.7.2. Jurisdicția extrateritorială – articolul 8 alineatul (2)

Marea majoritate a statelor membre a căror monedă este euro au transpus articolul 8 alineatul (2) litera (a). Majoritatea statelor membre s-au referit în mod explicit la toate elementele dispoziției directivei, inclusiv la faptul că autorul infracțiunii nu este extrădat. În celelalte state membre, dispozițiile existente privind jurisdicția sunt considerate suficient de ample pentru a cuprinde toate elementele articolului 8 alineatul (2) litera (a).

Marea majoritate a statelor membre nu au transpus deloc articolul 8 alineatul (2) litera (b).

Majoritatea statelor membre au transpus articolul 8 alineatul (2) al doilea paragraf. Fie este stabilită jurisdicția (în mod explicit sau nu), indiferent dacă infracțiunea este incriminată în statul în care aceasta a fost comisă, fie s-a făcut o excepție explicită de la principiul general al dublei incriminări pentru infracțiunile menționate în directivă și transpuse în dreptul național.

Probleme de transpunere apar în unele state membre care aplică principiul dublei incriminări în cazul infracțiunilor prevăzute de directivă, adică impun întotdeauna ca faptele să constituie, de asemenea, o infracțiune în locul unde au fost comise. Un alt stat membru nu face derogare de la cerința privind dubla incriminare decât în cazul în care infracțiunea încalcă interesele statelor membre sau în cazul în care autorul infracțiunii nu poate fi extrădat.

## 3.8. Instrumente de anchetă (articolul 9)

Articolul 9 obligă statele membre să adopte măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele, unitățile sau serviciile responsabile de cercetarea sau urmărirea penală a infracțiunilor menționate la articolele 3 și 4 au acces la instrumente eficiente de anchetă, cum ar fi cele utilizate pentru cazurile de criminalitate organizată sau pentru alte infracțiuni grave.

În majoritatea statelor membre, existența posibilității de a utiliza măsurile de investigare care prezintă caracterul cel mai intruziv depinde de nivelul sancțiunilor aplicabile pentru o anumită categorie de infracțiuni. Legislația altor state membre se referă în mod explicit la infracțiunile pentru care se aplică anumite măsuri de investigare.

Măsurile de investigare disponibile pentru infracțiuni grave în toate statele membre sunt interceptarea comunicațiilor, supravegherea secretă, inclusiv supravegherea electronică,

monitorizarea conturilor bancare și alte anchete financiare. Există și alte instrumente de anchetă disponibile în state membre individuale sau în mai multe state membre, în conformitate cu dreptul lor național.

Majoritatea statelor membre au transpus această dispoziție. Probleme apar în cazul în care anumite instrumente de anchetă sunt aplicabile instituțiilor de credit, prestatorilor de servicii de plată și altor operatori economici menționați la articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1338/2001, dar nu și altor „persoane” (de exemplu, persoane fizice și juridice).

În unele state membre, actele preparatorii prevăzute la articolul 3 alineatul (1) litera (d) din directivă nu se califică deloc pentru aplicarea măsurilor de investigare a infracțiunilor grave sau se califică doar pentru aplicarea unora dintre măsurile disponibile de investigare a infracțiunilor grave. Un număr restrâns de state membre au introdus – contrar directivei – forme „minore” ale infracțiunilor prevăzute de directivă care nu se califică – în conformitate cu dreptul lor național – pentru utilizarea instrumentelor de anchetă utilizate în cazuri de infracțiuni grave.

## 3.9. Obligația de a transmite bancnote și monede euro falsificate pentru analiza și detectarea falsurilor (articolul 10)

Articolul 10 impune autorităților competente din statele membre să permită fără întârziere, în timpul procedurilor penale, examinarea, de către centrele naționale de analiză (NAC) și centrele naționale de analiză a monedelor (CNAC), a bancnotelor și a monedelor euro false, în scopul analizării, identificării și detectării altor falsuri. Autoritățile competente ar trebui să transmită eșantioanele necesare fără întârziere și, cel târziu, imediat ce a fost pronunțată hotărârea finală în cadrul procedurii penale.

Numai șapte state membre au transpus această dispoziție în dreptul lor național. Marea majoritate a statelor membre nu au transpus această dispoziție în mod adecvat. În timp ce unele state membre nu au transpus deloc această dispoziție, majoritatea statelor membre s-au confruntat cu probleme în ceea ce privește transpunerea completă a elementelor individuale ale dispoziției. Cele mai multe probleme de transpunere apar cu privire la (i) perioada în care trebuie transmisă moneda falsă și (ii) scopurile (analizarea, identificarea și detectarea altor falsuri) pentru care ar trebui examinată moneda falsă.

## 3.10. Statistici (articolul 11)

Articolul 11 prevede obligația statelor membre de a transmite Comisiei Europene date statistice cel puțin o dată la doi ani.

Marea majoritate a statelor membre nu au transpus deloc această dispoziție a directivei sau au transpus-o în mod neadecvat. În 2018, la cererea Comisiei, majoritatea statelor membre au transmis materiale statistice – astfel cum figurează în bazele lor naționale de date. În unele

state membre, ar putea fi îmbunătățite în continuare exactitatea datelor statistice și coordonarea între autoritățile diferitelor state membre în vederea colectării acestor date.

## 4. Concluzii

Directiva a fost introdusă în vederea consolidării cadrului juridic cu dispoziții privind nivelul sancțiunilor, privind instrumentele de anchetă și privind analiza, identificarea și detectarea bancnotelor și monedelor euro falsificate în cursul procedurilor judiciare.

În general, directiva oferă valoare adăugată europeană prin creșterea nivelului de protecție nu numai a monedei euro, ci și a altor monede împotriva falsificării, prin măsuri de drept penal, prevăzând dispoziții consolidate privind nivelul sancțiunilor, privind instrumentele de anchetă și privind analiza, identificarea și detectarea bancnotelor și monedelor euro falsificate în cursul procedurilor judiciare.

Majoritatea statelor membre au transpus, într-o manieră conformă, articolele 3 și 4 din directivă privind incriminarea anumitor infracțiuni, dispozițiile articolului 5 privind sancțiunile, care introduc o pedeapsă maximă de cel puțin cinci ani pentru distribuire și o pedeapsa maximă de cel puțin opt ani pentru fabricarea de monedă falsă, precum și dispozițiile articolului 9, care obligă statele membre să prevadă posibilitatea utilizării anumitor instrumente de anchetă.

Evaluarea arată că, în prezent, nu este necesară revizuirea directivei, dar că ar trebui îmbunătățită punerea sa în aplicare. În general, majoritatea dispozițiilor directivei au fost transpuse de majoritatea statelor membre. Cu toate acestea, aproape toate statele membre se confruntă cu probleme de transpunere în privința uneia sau a mai multor dispoziții, după cum se arată în secțiunile anterioare.

Comisia va continua să evalueze respectarea de către statele membre a directivei și va lua toate măsurile necesare pentru a asigura conformitatea cu dispozițiile acesteia în întreaga Uniune Europeană.